

نقش مدیریت فرهنگی در مواجهه با پدیده وندالیسم (مطالعه موردی: شهر اردبیل)

دکتر محمدحسن یزدانی^۱، رقیه لطفی شاهماربیلگو^۲

^۱ استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه محقق اردبیلی، m_yazdani@uma.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گرایش آمایش شهری، دانشگاه محقق اردبیلی، roghaieh.lotfi1368@gmail.com

چکیده

در جامعه ما نیز امروزه مفهوم کجروی دارای مصادیق و موارد متعدد و متنوعی است که یکی از آنها پدیده وندالیسم و یا رفتارهای وندالیستی نام دارد. که در این پژوهش به نقش مدیریت فرهنگی در مواجهه با این مفهوم، انواع، زمینه ها، علل و راهکارهای مهار یا کنترل آن پرداخته خواهد شد. هدف پژوهش حاضر این است که با رویکردی فرهنگی راهکارهای مناسب جهت مواجهه، پیشگیری، پایش و کاهش این مسئله اجتماعی را در حوزه مدیریت شهری در شهر اردبیل، ارائه نماید. این پژوهش از حیث هدف کاربردی است و از نظر روش نیز تحقیق همبستگی می باشد که در پی توصیف ابعاد، مؤلفه ها و شاخص های موثر بر مدیریت فرهنگی در مواجهه با وندالیسم می باشد که اطلاعات به دست آمده با آزمون t برای گروه های مستقل با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان می دهد که در نظر مشارکت کنندگان در نقش مدیریت فرهنگی وندالیسم شهری تفاوت وجود دارد که این تفاوت از نظر آماری، معنی دار است و این به معنای عدم کارایی مدیریت فرهنگی وندالیسم شهری در شهر اردبیل، نمی باشد بلکه به معنی دور بودن از وضعیت مطلوب است که با به کار بستن تمهیدات لازم به سمت آن نیل می شود.

واژه های کلیدی

وندالیسم، مدیریت فرهنگی، SPSS، شهر اردبیل.

مقدمه

صفت مشخصه انسان ها، اجتماعی بودن آن ها و زندگی کردن به صورت گروهی است. هر اجتماعی نیز بر اساس موازین خود [۱]. زندگی در این شبکه پیچیده اجتماعی سبب می شود که مردم آداب و سلوک زندگی در کنار یکدیگر را یاد گرفته و تابع هنجارهای معینی رفتار نمایند؛ اما گاهی اوقات، برخی افراد، این آداب و هنجارها را زیر پا گذاشته و از آن تخطی می نمایند. این افراد نظم حاکم بر زندگی اجتماعی را بر هم ریخته و نوعی سرگردانی و آشفتگی اجتماعی ایجاد می کنند [۲]. آشفتگی اجتماعی یک وضعیت بی قاعدگی یا بی هنجاری است که در آن افراد قادر نیستند تا بر اساس یک نظام از قواعد مشترک، ارتباط متقابل برقرار نموده و نیازهای خود را ارضاء نمایند لذا نظم فرهنگی و اجتماعی از هم پاشیده می شود و در اینجاست که زمینه های شکل گیری مصادیق

مفهوم کجروی نمایان می گردد [۱]. در جامعه ما نیز امروزه مفهوم کجروی دارای مصادیق و موارد متعدد و متنوعی است که یکی از آنها پدیده وندالیسم و یا رفتارهای وندالیستی نام دارد. که در این پژوهش به نقش مدیریت فرهنگی در مواجهه با این مفهوم، انواع، زمینه ها، علل و راهکارهای مهار یا کنترل آن پرداخته خواهد شد. در شرایطی که همبستگی متقابل فرد و جامعه از میان برود و فرد نتواند به کمک مکانیزم ها و ابزار هایی که جامعه در اختیارش قرار می دهد به اهدافش دست یابد، تلاش می نماید تا از راه های دیگری که خلاف است دستیابی به اهداف را محقق سازد. در نتیجه می گوئیم که فرد نابهنجار شده است. نابهنجاری ها در قالب های مختلفی در جامعه ظهور پیدا می کنند مانند سرقت، اعتیاد، فرار از خانه، فحشا و... یکی از این نابهنجاری ها گرایش به تخریب می باشد. چنین فردی را در اصطلاح جامعه شناسان وندال می گویند و گرایش به این گونه تخریب ها وندالیسم نامیده می شود [۳]. در حالت عمومی و اجتماعی وندالیسم بیشتر به تخریب های اجتماعی و یا حرکتی اطلاق می شود که در آن فرد یا گروهی از افراد به خرابکاری بپردازند. البته وقتی واژه خرابکاری بکار برده می شود غالباً مواردی در نظر است که تخریب ها اجتماعی و متعلق به عموم جامعه باشد به این معنا که در مواردی که فرد به خود تخریبی می پردازد و یا صدمات فردی به زندگی خود وارد می کند کلمه وندالیسم به کار برده نمی شود. این پدیده در سال های اخیر در بسیاری از کشورهای دنیا مشاهده شده و غالب متصدیان اجتماعی جامعه سعی در شناخت و کنترل آن دارند. در کشور ما نیز در برخی از موارد خاص این اتفاق افتاده و یا به صورت خیلی سبک هر روز اتفاق می افتد [۱]. وندالیسم را شاید بتوان به دو دسته کلی تقسیم کرد:

۱. وندالیسمی که در آن برنامه و یا هدف مشخصی دیده می شود که غالباً هم گروهی است.
  ۲. وندالیسمی که در آن برنامه ریزی و اهداف از پیش تعیین شده وجود ندارد.
- انواع و یا گستره تخریبی که امروزه در جامعه دیده می شود بسیار وسیع و فراگیر است. یعنی به نوعی در تمامی ابعاد اجتماعی می توان آن را دید. در ادارات، اماکن ورزشی، فروشگاه ها، مدارس، تفریحگاه های عمومی، وسایل مورد استفاده جمع و ... و در هر مورد نیز دارای خصایص و سبک و روش خاص خود است و حتی دلایل منحصر به فرد خود را داراست [۴].